

KURSPLAN

Svenska som andraspråk för lärare åk 1-3, 1-30 hp (Ingår i Lärarlyftet), 30 högskolepoäng

Swedish as a Second Language for Primary School Teachers, 30 credits

Kurskod:	US1G11	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Fastställd av:	VD 2020-09-14	Utbildningsområde:	Undervisningsområdet
Gäller fr.o.m.:	Våren 2021	Ämnesgrupp:	SS1
Version:	1	Fördjupning:	G1N

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- beskriva migrationens, invandringspolitikens och invandrapolitikens roll i det svenska samhället
- beskriva religionens roll i det svenska samhället
- beskriva och definiera flerspråkighet och ämnet svenska som andraspråk
- beskriva och diskutera planering av undervisning för flerspråkiga elever i åk 1-3
- beskriva och redogöra för svenska språkets struktur i ett kontrastivt perspektiv
- redogöra för flerspråkiga elevers litteracitetsutveckling
- redogöra för kartläggningens och bedömningens roll för flerspråkiga elevers språk- och kunskapsutveckling
- redogöra för olika typer av litteracitetspraktiker

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- jämföra olika strategier för litteracitetspraktiker
- kritiskt tolka styrmedel och organisation av svenska som andraspråk i åk 1-3
- tillämpa kunskaper om det svenska språkets struktur i ett kontrastivt perspektiv i en didaktisk kontext
- tillämpa bedömningsverktyg i åk 1-3
- tillämpa digitala verktyg och medier i undervisningen

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- kritiskt granska den egna kulturen och vad som händer i mötet med andra kulturer
- kritiskt granska didaktiska val i andraspråksundervisning utifrån de didaktiska frågorna och ett inkluderande förhållningssätt
- kritiskt granska andraspråksundervisning om texttyper
- värdera sakprosans och skönlitteraturens roll i andraspråksundervisningen i åk 1-3

Innehåll

Delkurs 1 Introduktion till ämnet svenska som andraspråk, 7,5hp

Den första delkursen består av en grundläggande introduktion till flerspråkighetsforskning och forskning i svenska som andraspråk. Det ämnesteorietiska innehållet utgår från läroplanen med fokus på ett inkluderande förhållningssätt och bemötande. Med inkluderande avses här både ett interkulturellt och flerspråkigt perspektiv där flerspråkighet ses som en resurs, och ett specialpedagogiskt perspektiv. Med utgångspunkt i språk och identitet behandlas i kursen migrationens, invandringspolitikens, invandrapolitikens och religionens roll i det svenska samhället. Delkursen ger en introduktion till skolämnet svenska som andraspråk med fokus på åk 1 - 3 inklusive relevanta styrdokument och stödmaterial, vilka diskuteras och problematiseras utifrån läraruppdraget i svenska som andraspråk för åk 1-3. Dessutom behandlas ämnesteorietiska och ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet och lärande, samt ämnesteorier om individuella faktorer som påverkar skolframgång på ett andraspråk exempelvis skolbakgrund, kön, behov av särskilt stöd och föräldrasamverkan. Delkursen innehåller också olika exempel på mottagning och organisation för nyanlända, utifrån vilket genusperspektiv och inkluderande perspektiv på undervisning av flerspråkiga elever problematiseras och diskuteras. I delkursen läses, förutom vetenskaplig litteratur inom forskningsfältet, även skönlitteratur på temat kulturmöten, för att deltagarna ska reflektera över sin egen beprövade ämnesdidaktiska erfarenhet av att undervisa flerspråkiga elever, och koppla dem till vetenskapliga perspektiv, dvs vetenskaplig grund, på interkulturalitet. Kursens innehåll behandlas genom föreläsningar, litteraturstudier, kollegiala arbetsformer såsom seminarier genom hem- och expertgrupper, reflekterande skrivande med hjälp av digitala verktyg, och hemtentamen.

Delkurs 2 Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv, 7,5hp

Det ämnesteorietiska innehållet i den andra delkursen består av det svenska språksystemets uppbyggnad. Det svenska språkets grammatik, fonetik och uttal samt semantik studeras i ett kontrastivt perspektiv. Dessutom behandlas ämnesteorier om språkbruk såsom ordinläring och ordanvändning, samt det svenska språkets pragmatik i ett kontrastivt perspektiv. Kursens ämnesdidaktiska innehåll har ett funktionellt perspektiv på det ämnesteorietiska innehållet, där deltagarna studerar, planerar och prövar undervisning enligt kursplanen för ämnet svenska som andraspråk åk 1-3 med utgångspunkt i färdigheterna lyssna, läsa, skriva, tala och samtala och det svenska språkets uppbyggnad. Kursens innehåll behandlas genom föreläsningar, litteraturstudier, salstentamen, workshops med praktiska övningar, samt planering och genomförande av undervisning med formativ respons genom kollegiala arbetsformer.

Delkurs 3 Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling, 7,5hp

Det ämnesteorietiska innehållet i delkurs 3 utgår från teorier om litteracitet och första- och andraspråksutveckling, samt de individuella och språkliga faktorer samt miljöfaktorer som påverkar inläringen och utvecklingen av ett andraspråk. Centrala begrepp samt teorier och modeller om vad språklig kompetens innebär, exempelvis pragmatisk och strategisk kompetens samt interaktion, behandlas utifrån olika språkliga färdigheter och strategier, samt språkbruk. Dessutom behandlas teorier om bedömning av lärande. Det ämnesdidaktiska fokuset ligger på läs- och skrivinläring på ett andraspråk, inklusive flerspråkighet och läs- och skrivsvårigheter. Det ämnesdidaktiska innehållet behandlar också formativ bedömning och återkoppling av språkutveckling på ett andraspråk utifrån färdigheterna lyssna, läsa, skriva, tala och samtala i

kursplanen för svenska som andraspråk åk 1-3. Kursens innehåll behandlas genom föreläsningar, litteraturstudier, hemtentamen och workshops då deltagarna bland annat analyserar muntliga och skriftliga elevtexter från åk 1-3 med hjälp av olika analoga och digitala bedömningsverktyg såsom bedömningsmaterialet *Bygga svenska*.

Delkurs 4 Den flerspråkiga inlärningssituationen, 7,5hp

Den fjärde delkursen har en utpräglad ämnesdidaktisk inriktning där olika språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt studeras och praktiseras, med utgångspunkt i dels forskning om litteracitetspraktiker, dels färdigheterna lyssna, läsa, skriva, tala och samtala i kursplanen för svenska som andraspråk åk 1-3. Delkursen vill ge en ökad förståelse för vikten av varierade arbetssätt och arbetsformer samt elevers delaktighet, enligt aktuell ämnesdidaktisk forskning om framgångsrik undervisning, där alla elevers samtliga språkliga resurser tas tillvara.

Textbegreppet problematiseras och diskuteras utifrån ett källkritiskt perspektiv på innehåll och avsändare, och texttyper av olika slag och medietyper för barn analyseras och värderas utifrån budskap, innehåll och uppbyggnad. Exempel på texttyper är sakprosa, film, berättande texter, poesi och webbtexter inklusive informationssökning. Deltagarna ska kritiskt relatera de ämnesteoritiska kunskaper i andraspråkinlärning och andraspråksundervisning som de tillägnat sig också under tidigare delkurser, till sitt eget förhållningssätt och sitt eget praktiska arbete som lärare. Genom fältuppgifter i den egna verksamheten knyts på detta sätt deltagarnas kunskaper på vetenskaplig grund från kursen ihop med deras egen beprövade erfarenhet, exempelvis genom att arbetet med barnlitteratur i olika medier används som språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. I övrigt behandlas kursens innehåll genom föreläsningar, litteraturstudier, hemtentamen och workshops. Deltagarna får i delkursen möjlighet att arbeta med digitala verktyg både i tänkta undervisningssituationer och som redovisningsform i sina egna studier.

Undervisningsformer

Distansstudier med inslag av campusträffar. Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier och övningar individuellt och i grupp. I kursen används digital lärplattform.

Undervisningen bedrivs normalt på svenska men undervisning på engelska kan förekomma.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt anställning som lärare.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Undervisning och kurslitteratur utgör grund för examination. För bedömning ska underlaget vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas. Mer information kring bedömning av enskilda lärandemål och kriterier för betygssättning tillhandahålls i studieanvisningar vid kursstart.

En student garanteras tre provtillfällen, inklusive ordinarie provtillfälle, för aktuellt kurstillfälle.

Examinationen sker genom individuella inlämningsuppgifter, samt muntliga och skriftliga redovisningar i seminarium och workshop, individuellt och i grupp. Examinationerna sker delvis med hjälp av digitala verktyg.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Delkurs 1: Introduktion till ämnet svenska som andraspråk: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	3 hp	U/G/VG
Delkurs 1: Introduktion till svenska som andraspråk: Individuell skriftlig tentamen	2,5 hp	U/G/VG
Delkurs 1: Introduktion till svenska som andraspråk: Seminarium 1	1 hp	U/G
Delkurs 1: Introduktion till svenska som andraspråk: Seminarium 2	1 hp	U/G
Delkurs 2: Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	3 hp	U/G/VG
Delkurs 2: Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv: Individuell skriftlig tentamen	2,5 hp	U/G/VG
Delkurs 2: Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv: Seminarium	1 hp	U/G
Delkurs 2: Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv: Muntlig grupp tentamen	1 hp	U/G
Delkurs 3: Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	3 hp	U/G/VG
Delkurs 3: Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling: Individuell skriftlig tentamen	2,5 hp	U/G/VG
Delkurs 3: Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling: Seminarium 1	1 hp	U/G
Delkurs 3: Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling: Seminarium 2	1 hp	U/G
Delkurs 4: Den flerspråkiga inläringssituationen: Individuell skriftlig inlämningsuppgift 1	2,5 hp	U/G/VG
Delkurs 4: Den flerspråkiga inläringssituationen: Individuell skriftlig inlämningsuppgift 2	2 hp	U/G/VG

Delkurs 4: Den flerspråkiga inlärningssituationen: Seminarium 1	1,5 hp	U/G
Delkurs 4: Den flerspråkiga inlärningssituationen: Seminarium 2	1,5 hp	U/G

Kursvärdering

Uppföljning av undervisning sker fortlöpande under kursen. Kursvärdering sker vid kursens slut. Kursvärderingen sammanställs och kommenteras av den kursansvarige läraren samt publiceras på lärplattform.

Kurslitteratur

Delkurs 1 Introduktion till ämnet svenska andraspråk, 7,5 hp

Axelsson, Monica (2013). *Flerspråkighet och lärande*. I Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (Red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 30 sidor.

Bunar, Nihad (2015). *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur och kultur. 219 sidor.

Haraldsson Sträng, Monica (2016). *Värdegrund och mångkultur i handling – i förskola, skola och andra pedagogiska verksamheter*. Stockholm: Liber. 192 sidor.

Hyltenstam, Kenneth och Lindberg, Inger (2013). *Förord*. I Hyltenstam, Kenneth & Lindberg Inger (Red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 12 sidor.

Kästen-Ebeling, Gilda & Otterup, Tore (red.). (2018). *En bra början. Mottagande och introduktion av nyanlända elever (2. uppl.)*. Lund: Studentlitteratur. 191 sidor.

Lahdenperä, Pirjo (2018). *Interkulturalitet i undervisning och skolutveckling*. Stockholm: Skolverket. 12 sidor.

Lorentz, Hans (2018). *Interkulturell pedagogisk kompetens: integration i dagens skola (2.uppl.)*. Lund: Studentlitteratur. 230 sidor.

Otterup, Tore & Kästen-Ebeling, Gilda (red.). (2018). *En god fortsättning. Nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 237 sidor.

Skolverkets aktuella styrdokument, stöd- och kommentarmaterial för åk 1-3.

Skönlitteratur enligt lärares anvisning (150-200 sidor).

Delkurs 2 Det svenska språket i ett andraspråkperspektiv, 7,5 hp

Abrahamsson, Niclas (2013). *Fonologiska aspekter på andraspråksinlärning och svenska som andraspråk*. I Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (Red.), *Svenska som andraspråk – i*

forskning, undervisning och samhälle (2. uppl.). Lund: Studentlitteratur. 29 sidor.

Engstrand, Olle (2007). *Fonetik light. Kortfattad ljudlära för språkstudier och uttalsundervisning*. Lund: Studentlitteratur. 90 sidor.

Enström, Ingegerd (2013). *Att undervisa om ord. En studie av lärares behov, förutsättningar och kunskapsutveckling i svenska som andraspråk*. Göteborgs universitet. Institutionen för svenska språket. Hämtad från <http://hdl.handle.net/2077/34261>. 60 sidor.

Källström, Roger (2012). *Svenska i kontrast: tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. Lund: Studentlitteratur. 183 sidor.

Lindberg, Inger (2017a). *Det skolrelaterade ordförrådet ur ett utvecklingsperspektiv*. Hämtad från <http://larportalen.skolverket.se>. 7 sidor.

Lindberg, Inger (2017b). *Ordförrådet – en framgångsfaktor*. Hämtad från <http://larportalen.skolverket.se>. 16 sidor.

Lundin, Katarina (2019). *Språkets byggstenar. Grammatik och textarbete för lärarstuderande F-6*. Lund: Studentlitteratur. 146 sidor.

Rehnqvist, Gunilla & Svensson, Gudrun (2012). *Lära om språk*. Gleerups. 184 sidor.

Riad, Tomas (2018). *Uttalsundervisning för unga*. Skolverket. Hämtad från <http://larportalen.skolverket.se>. 11 sidor.

Skolverkets aktuella styrdokument, stöd- och kommentarmaterial för åk 1-3.

Referenslitteratur

Bolander, Maria (2012). *Funktionell svensk grammatik*. Stockholm: Liber.

Bolander, Maria (2012). *Funktionell svensk grammatik. Övningsbok (3. uppl.)*. Stockholm: Liber.

Enström, Ingegerd (2016). *Ordens värld: svenska ord - struktur och inläring*. Stockholm: Hallgren & Fallgren.

Delkurs 3 Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling, 7,5 hp

Abrahamsson, Niclas & Hyltenstam, Kenneth (2013). Mognadsbegränsningar och den kritiska perioden för andraspråksinläring. I Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (Red.), *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 36 sidor.

Abrahamsson, Tua & Bergman, Pirkko (red.). (2014). *Tankarna springer före...Att bedöma ett andraspråk i utveckling*. Stockholm: HLS förlag. 152 sidor.

Axelsson, Monica, Rosander, Carin & Sellgren, Mariana (2006). *Stärkta trådar*. Spånga: Rinkeby språkforskningsinstitut. 89 sidor.

Axelsson, Monika (2010). Andraspråksinläring i ett utvecklingsperspektiv. I Bjar, Louice & Liberg, Caroline (Red.), *Barn utvecklar sitt språk*. Lund: Studentlitteratur. 23 sidor.

Damber, Ulla (2013). Om tidig läsutveckling i det mångspråkiga samhället. I Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (Red.), *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle (2. uppl.)*. Lund: Studentlitteratur. 23 sidor.

Olofsson, Mikael & Sjöqvist, Lena (2013). Bedömning i svenska som andraspråk. I Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (Red.), *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 38 sidor.

Salameh, Eva-Kristina (2018). *Flerspråkig läs- och skrivutveckling*. Hämtad från <http://larportalen.skolverket.se>. 11 sidor.

Saville-Troike, Muriel & Barto, Karen (2017). *Introducing Second Language Acquisition (3. uppl.)*. Cambridge: Cambridge University press. 229 sidor.

Skolverket (2017). *Bygga svenska. Bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling i årskurs 1-3*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2016). *Kartläggning av nyanländas kunskaper*. Hämtad från <http://bp.skolverket.se/web/kartlaggningsmaterial/start>

Skolverkets aktuella styrdokument, stöd- och kommentarmaterial för åk 1-3.

Delkurs 4 Den flerspråkiga inläringssituationen, 7,5 hp

Basaran, Hülya & Gard, Tobias (2019). Läslust och litteracitet i en digital tid. I Aldén, Kristina & Bigestans, Aina (Red.), *Litteraciteter och flerspråkighet. Symposium 2018*. Stockholm: Liber. 10 sidor.

Boglund, Ann & Olofsson, Mikael (2017). *Nyanlända elever och skönlitteratur*. Hämtad från <http://larportalen.skolverket.se>. 14 sidor.

Gibbons, Pauline (2018). *Stärk språket, stärk lärandet (5. uppl.)*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. 230 sidor.

Kaya, Anna (2016). *Att undervisa nyanlända: metoder, reflektioner och erfarenheter*. Stockholm: Natur & Kultur. 244 sidor.

Laursen, Helle Pia (Red.). (2015). *Litteracitet och språklig mångfald*. Lund: Studentlitteratur. 331 sidor.

Löthagen, Annika & Staaf, Jessica (2009). *Skön litteratur: vägar till läslust och språkutveckling*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. 153 sidor.

Pettersson, Karin (2018). *Språk- och kunskapsutvecklande undervisning F-3. Cirkelmodellen, genrepedagogiken, ASL och IKT (2. uppl.)*. Lund: Studentlitteratur. 233 sidor.

Rehman, Karin (2017). *Texttyper i grundläggande litteracitetsundervisning*. Hämtad från <http://larportalen.skolverket.se>. 10 sidor.

Rowell, Jennifer (2019). How to redefine literacies in a digital age. I Aldén, Kristina & Bigestans, Aina (Red.), *Litteraciteter och flerspråkighet. Symposium 2018*. Stockholm: Liber. 11 sidor.

Skolverkets aktuella styrdokument, stöd- och kommentarmaterial för åk 1–3.

Skönlitteratur för barn i samråd med läraren (50–100 sidor).